

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

Балан Богдана Миколаївна,
аспірантка Київського університету
інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська
юридична академія»

Світова глобалізована спільнота однозначно погодилась, що мовою міжнародного спілкування є англійська. Разом з тим, століття бездержавності призвели до зменшення вжитку української мови, як у побуті так й у публічному та бізнесовому секторі. Що потребувало на протязі всього періоду незалежності публічного адміністрування розвитку, підтримки та захисту державної мови. Іншими словами, українська мова потребує подальшого захисту та розвитку. Це питання національної безпеки України. Одночасно, також питанням національної безпеки є міжнародна підтримка України у війні за Незалежність від російсько-терористичний військ та подальший розвиток знищеною війною економіки. Що не можливо здійснити без знань з англійської, як мови міжнаціонального спілкування. У цій царині важливого значення набуває правове регулювання добросовісного використання комп'ютерних технологій при вивченні англійської мови.

Адже останнім часом комп'ютерні інновації стрімко увійшли в життя сучасної людини. Вони змінили не тільки стиль, але й формують особистості нового покоління інформаційного суспільства. Комп'ютерні технології дозволяють забезпечити високу наочність навчального матеріалу, реалізовувати як колективну, так і індивідуальну роботу здобувачів. Завдяки комп'ютерним технологіям накопичується позитивні методичні матеріали, підвищується рівень інформаційної культури та освіченості студентів та інших здобувачів освіти. Що дає можливість охоплювати більший обсяг матеріалу. Оцінювати та аналізувати його завдяки Інтернету. Використовувати унікальні джерела інформації, що дає змогу легко входити в інформаційно-освітній простір. Зберігаючи диференційний підхід як при засвоєнні матеріалу, так і при розв'язуванні проблемних навчальних завдань. Це дуже сильно підвищує можливості щодо самоосвіти, самоорганізації, саморозвитку, самоперевірки, та творчості здобувачів [1].

Проте, крім переваг таке навчання має і ряд недоліків. Ключовим з яких є забезпечення легального використання анімацій, відеофільмів, слайдів, текстової, графічної інформації та комп'ютерних програм. Останні, можна розглядати як інтелектуальну цінність, яка підлягає правовій охороні сама по собі, або як засіб забезпечення перших.

Згідно із Законом України 23 грудня 1993 р. № 3792-ХІІ «Про авторське право і суміжні права» до одного із об'єктів авторського права відносяться «комп'ютерні програми», як різновид авторського права на твори у галузі науки, літератури та мистецтва. Логічним виходячи з такого підходу є те, що комп'ютерні програми охороняються як літературні твори. Така охорона поширюється на комп'ютерні програми незалежно від способу чи форми їх вираження [2].

Авторське право на твір виникає з моменту створення твору, тобто з моменту вираження твору в об'єктивній формі. При цьому для виникнення і здійснення авторського права не вимагається реєстрація твору чи будь-яке інше спеціальне його оформлення, а також виконання будь-яких інших формальностей [3]. До популярних комп'ютерних програм, які використовуються для вивчення англійської мови в Україні слід віднести: The Sims «Симулятор життя», The Walking Dead «Пригодницька гра», Grand Theft Auto «Екшн», Life is Strange «Інтерактивне кіно», The Elder Scrolls Online «Полева

онлайн-гра» [4].

При цьому, серед засобів захисту прав на комп'ютерні програми найбільш ефективними, на наш погляд, є цивільно-правові способи захисту авторського права і суміжних прав. Зокрема ті, що можуть застосовуватися судом. Адже суд має право постановити рішення чи ухвалу про конфісковані контрафактні примірники творів (у тому числі комп'ютерних програм) за заявою особи, яка є суб'єктом авторського права та (або) суміжних прав та права яких порушено. Конфісковані цінності мають в першу при можливості передаватися власнику. Якщо ця особа не вимагає такої передачі, то підроблені примірники підлягають знищенню, а матеріали та обладнання, використані для відтворення підроблених примірників, підлягають відчуженню з передачею надходжень до державного бюджету України [2].

Загалом, слід погодитися з Ю. Канарик, який вважає, що на практиці питання правової охорони комп'ютерного програмного контенту в Україні залишається не ефективним та дискусійним. Хоча комп'ютерні програми, як і інші об'єкти авторського права, є вагомим внеском у розвиток науки та людської діяльності. Для їх ефективнішого функціонування необхідно вжити відповідних заходів, зокрема, покращити охорону цих об'єктів та внести зміни до чинного законодавства України з урахуванням міжнародного досвіду. Система охорони комп'ютерних програм як об'єкта права інтелектуальної власності є недосконалою і поширюється лише на її зовнішню форму вираження. Саме тому, на думку вченого, доцільно використовувати різні варіації захисту комп'ютерних програм: традиційний захист комп'ютерної програми як об'єкта авторського права та захист комп'ютерної програми нормами патентного права. В останньому випадку тільки якщо програма є складовою частиною корисної моделі чи винаходу і виконує певну функцію в межах цього технічного рішення. Ще одним способом захисту на думку Ю. Канарик є захист назви комп'ютерної програми як торгової марки [5].

Отже, до аспектів удосконалення правового забезпечення комп'ютерних технологій при вивченні англійської мови в Україні слід віднести заходи цивільно-правового та адміністративно-правового реагування, а саме: прищеплення високої правової, комп'ютерної та саме головне інтелектуальної освітньої культури викладачів англійської мови, які не тільки зобов'язані перевіряти легальність комп'ютерних програм, які вони бажають (їм рекомендують) до використання, але й не рекомендувати не перевірений програмний продукт слухачам; на освітні заклади, які допустили, чи свідомо дозволили використання піратських програм, не приймали заходів дисциплінарного реагування щодо своїх викладачів, які здійснюють навчання з використанням сумнісного комп'ютерного забезпечення мають накладатися адміністративні штрафні санкції; роз'яснення слухачам про не допущення крадіжки комп'ютерних освітніх програм, які забезпечують засвоєння англійської мови.

Список використаних джерел:

1. Дешко С., Гуня Л. Комп'ютерні технології на заняттях з англійської мови. 2013. <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2689>
2. Про авторське право і суміжні права. Закон України 23 грудня 1993 р. № 3792-XII. Верховна Рада України. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
3. Правовий захист комп'ютерних програм та баз даних. 2019. URL: https://allref.com.ua/uk/skachaty/Pravovaya_zashita_komp-yuternyh_programm_i_baz_dannyh
4. ТОП-5 Ігор для вивчення англійської. Cambride Club. FACEBOOK. 2019. URL: <https://m.facebook.com/cambridgeclub.kiev/photos/a.2145467425775824/2981320355523856/>
5. Канарик Ю. Актуальні питання охорони комп'ютерних програм в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №7. URL: http://lsej.org.ua/7_2020/24.pdf